

Izglītības programmas paraugs

Darba aizsardzība un drošība 20P 862 00

Profesionālās izglītības programmas veids	Profesionālās pilnveides izglītības programma
Profesionālās izglītības programmas nosaukums	Darba aizsardzības pamatlīmeņa zināšanu izglītības programma
Prasības attiecībā uz iepriekš iegūto izglītību	Pamatizglītība
Profesionālās izglītības programmas īstenošanas ilgums	60 stundas
Profesionālās izglītības programmas ieguves forma	Klātie
Izglītības dokuments, kas apliecina profesionālās izglītības programmas apguvi	Profesionālās pilnveides izglītības apliecība

Programmas apraksts

Profesionālās izglītības programmas mērķis:

Izglītības procesa rezultātā izglītojamajiem sniegt pamatlīmeņa zināšanas, kas nepieciešamas darba aizsardzības speciālistiem, uzticības personām un darba aizsardzības koordinatoriem par darba vides riska faktoriem un citiem ar darba aizsardzību saistītiem jautājumiem, kā arī veidot darba aizsardzības speciālistu profesionālās kompetences, lai tie spētu vadīt un organizēt darba aizsardzības nodrošināšanai nepieciešamos pasākumus uzņēmumā.

Profesionālās izglītības programmas vispārīglītojošie un profesionālie uzdevumi:

1. Apgūt zināšanas un prasmes, kas nepieciešamas darba aizsardzības speciālistiem, lai spētu:
 - 1.1. vadīt un organizēt darba aizsardzības prasību īstenošanu uzņēmumā;
 - 1.2. pielietot praksē darba aizsardzības normatīvos aktus;
 - 1.3. izveidot, sakārtot un sistematizēt uzņēmumā darba aizsardzības dokumentāciju;
 - 1.4. veikt darba vides iekšējo uzraudzību;
 - 1.5. izmeklēt vieglos nelaimes gadījumus darbā un piedalīties citu nelaimes gadījumu izmeklēšanā;
 - 1.6. pielietot pamatzināšanas par arodveselību, ugunsdrošību, elektrodrošību, pirmās palīdzības sniegšanu;
 - 1.7. paaugstināt savu kompetences līmeni darba aizsardzībā.
2. Apgūt zināšanas, kas nepieciešamas uzticības personām, lai spētu:
 - 2.1. piedalīties darba vides iekšējās uzraudzības veikšanā, tai skaitā darba vides riska novērtēšanā, darba aizsardzības pasākumu plānošanā un efektivitātes pārbaudē;
 - 2.2. piedalīties darbā notikušu nelaimes gadījumu un arodslimību gadījumu izmeklēšanā;
 - 2.3. sadarboties ar darba devēju un darba aizsardzības speciālistu darba apstākļu uzlabošanā uzņēmumā.
3. Apgūt zināšanas, kas nepieciešamas darba aizsardzības koordinatoriem, lai spētu koordinēt ar būvniecības dalībniekiem darba aizsardzības vispārīgo principu īstenošanu, lemjot par tehniskajiem vai organizatoriskajiem pasākumiem un plānojot dažādu būvdarbu veikšanu.

Profesionālās izglītības programmas īstenošanai ieteicamās mācību metodes:

Izglītības iestādes izvēlas mācību metožu kopumu un ieraksta tās, kuras konkrētā programmas apgūvē lietos atbilstoši pedagoģiskajam procesam un pedagoga izvēlei (mācību metožu aprakstus skat. Pielikumā).

Profesionālās izglītības programmas apguves kvalitātes novērtēšana:

Programmu veido seši mācību kursi un prakse. Pēc mācību kursa un prakses apguves izglītojamais atbilstoši mācību plānam kārtā ieskaites. Ieskaite var būt mutiska, rakstiska vai arī testa veidā. Noslēgumā izglītojamais kārtā noslēguma pārbaudījumu.

Profesionālās pilnveides izglītības apliecību izsniedz personai, kura apgūvusi attiecīgo izglītības programmu un saņēmusi vērtējumu – atzīmi (ne mazāku par 4 – "gandrīz viduvēji" 10 ballu vērtējuma skalā) vai "ieskaitīts" visos izglītības programmas mācībuursos un pārbaudījumos.

Atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem par programmas teorijas daļas apguvi uzticības personas un darba aizsardzības koordinatori var saņemt izglītības iestādes izdotu apliecību par apmācības programmas apguvi darba aizsardzības jautājumos.

Tālākās izglītības iespējas:

Pēc darba aizsardzības pamatlīmeņa zināšanu izglītības programmas apguves persona var apgūt specializēto zināšanu izglītības programmu darba aizsardzības jomā komercdarbības veidos, kuros darba devējs iesaista kompetentu institūciju.

MĀCĪBU PLĀNS

Mācību kurss	Pārbaudījuma veids	Kontaktstundas*		
		Teorija	Prakse/ praktiskās mācības	Kopā
Darba aizsardzības organizatoriskās prasības	Ieskaite	6	–	6
Darba vides riska faktori	Ieskaite	12	2	14
Darba vides riska samazināšana	Ieskaite	12	5	17
Elektrodrošības pamati	–	4	–	4
Ugunsdrošības pamati	–	3	1	4
Pirmā palīdzība nelaimes gadījumos darbā	–	3	1	4
Prakse	Ieskaite	–	10	10
Noslēguma pārbaudījums		–	1	1
	Kopā	40	20	60

* Izglītības iestādei ir tiesības mainīt programmas kontaktstundu sadalījumu (izņemot praksi), saglabājot negrozītus 90 % no programmas parauga satura un ietverot visus mācību kursus.

Darba aizsardzības organizatoriskās prasības

Apjoms stundās:

teorija

6 stundas

Mērķis un uzdevumi:

Sniegt zināšanas par darba aizsardzības organizatoriskajām prasībām un normatīvajiem aktiem, kā arī uzņēmumā nepieciešamo darba aizsardzības dokumentāciju.

Nr. p.k.	Tēma un apakštēmas	Taksonomijas līmenis	Stundu skaits		
			Teorija	Praktiskās mācības	Kopā
1.	Valsts politika darba aizsardzībā. Darba aizsardzības likums un citi ar darba aizsardzību saistītie normatīvie akti. Kontroles un uzraudzības sistēma.	izpratne	1	–	1
2.	Darba aizsardzības sistēma un organizatoriskā struktūra. Darbinieka un darba devēja pienākumi, tiesības un atbildība.	izpratne	2	–	2
3.	Darba likuma saistība ar darba aizsardzību. Darba laika organizācija. Virsstundu un nakts darbs. Atpūtas laiks. Diennakts un nedēļas atpūta. Pārtraukumi darbā. Atvaļinājumi.	izpratne	1	–	1
4.	Darba aizsardzības dokumentācija uzņēmumā.	pielietošana	1	–	1
Noslēguma pārbaudījums			1	–	1
Kopā			6	–	6

Darba vides riska faktori

Apjoms stundās:

teorija	12 stundas
praktiskās mācības	2 stundas

Mērķis un uzdevumi:

Nodrošināt izpratni par darba vides riska faktoriem un to ietekmi, veidot prasmes darba vides riska novērtēšanas veikšanā.

Nr. p.k.	Tēma un apakštēmas	Taksonomijas līmenis	Stundu skaits		
			Teorija	Praktiskās mācības	Kopā
1.	Darba vides riska faktori (fizikālie, ķīmiskie, bioloģiskie, traumatiskie, ergonomiskie, psihosociālie, u.c.).	izpratne	6	–	6
2.	Arodveselības pamati (darba vides risku faktoru iedarbība uz organismu). Ar darbu saistītās slimības un arodslimības.	izpratne	2	–	2
3.	Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība. Darba vides risku novērtēšana, pamatprincipi un metodes. Bezmaksas elektroniskās darba vides risku novērtēšanas sistēmas. Darba vides risku faktoru parametru mērīšana. Darba aizsardzības pasākumu plāna izstrāde.	pielietošana	3	2	5
Noslēguma pārbaudījums			1	–	1
Kopā			12	2	14

Darba vides riska samazināšana

Apjoms stundās:

teorija	12 stundas
praktiskās mācības	5 stundas

Mērķis un uzdevumi:

Sniegt zināšanas par darba aizsardzības pasākumiem un veidot prasmes šo pasākumu īstenošanā, lai samazinātu darba vides risku.

Nr. p.k.	Tēma un apakštēmas	Taksonomijas līmenis	Stundu skaits		
			Teorija	Praktiskās mācības	Kopā
1.	Darba aizsardzības pasākumi. Kolektīvie un individuālie aizsardzības līdzekļi, drošības zīmes.	pielietošana	4	1	5
2.	Arodslimību profilakse. Veselības veicināšana. Obligātās veselības pārbaudes.	pielietošana	2	1	3
3.	Ergonomikas loma darba aizsardzībā. Darba vietu iekārtojums, darba aprīkojuma lietošana.	pielietošana	2	1	3
4.	Apmācība darba aizsardzības jautājumos. Ievadapmācība un instruktāža darba vietā. Darba aizsardzības instrukciju struktūra, saturs. Instrukciju sastādīšana un darbinieku instruēšana.	pielietošana	2	1	3
5.	Darbā notikušu nelaimes gadījumu izmeklēšana.	pielietošana	1	1	2
Noslēguma pārbaudījums			1	–	1
Kopā			12	5	17

Elektrodrošības pamati

Apjoms stundās:

teorija

4 stundas

Mērķis un uzdevumi:

Veidot izpratni par elektrodrošību.

Nr. p.k.	Tēma un apakštēmas	Taksonomijas līmenis	Stundu skaits		
			Teorija	Praktiskās mācības	Kopā
1.	Elektriskās strāvas bioloģiskā, ķīmiskā un termiskā iedarbība. Soļu spriegums, pieskares spriegums.	izpratne	1	–	1
2.	Elektriskās strāvas tīkli un pieslēgumi. Raksturīgākās elektrotraumatisma situācijas.	izpratne	1	–	1
3.	Elektrobīstamības faktori. Varbūtība iegūt elektrotraumas.	izpratne	1	–	1
4.	Aizsardzības pasākumi darbā ar elektroietaisēm.	pielietošana	1	–	1
Kopā			4	–	4

Ugunsdrošības pamati

Apjoms stundās:

teorija	3 stundas
praktiskās mācības	1 stundas

Mērķis un uzdevumi:

Veidot izpratni par ugunsdrošību.

Nr. p.k.	Tēma un apakštēmas	Taksonomijas līmenis	Stundu skaits		
			Teorija	Praktiskās mācības	Kopā
1.	Ugunsdrošības un glābšanas dienests, tā uzdevumi. Galvenās ugunsdrošības prasības. Organizatoriskie pasākumi. Teritorijas, ēku un būvju ugunsdrošība.	izpratne	2		2
2.	Rīcība dažādās ugunsgrēka situācijās. Brīdināšana, ugunsdzēsēju izsaukšana un sagaidīšana. Evakuācijas ceļu un eju izmantošana. Uguns dzēšanas pasākumi un līdzekļi. Pašaizsardzības pasākumi un savstarpējā palīdzība.	pielietošana	1	1	2
Kopā			3	1	4

Pirmā palīdzība nelaimes gadījumos darbā

Apjoms stundās:

teorija	3 stundas
praktiskās mācības	1 stundas

Mērķis un uzdevumi:

Veidot izpratni par pirmās palīdzības sniegšanu.

Nr. p.k.	Tēma un apakštēmas	Taksonomijas līmenis	Stundu skaits		
			Teorija	Praktiskās mācības	Kopā
1.	ABC – shēma viskritiskāko stāvokļu novēršanai, dzīvības saglabāšanai un uzturēšanai.	izpratne	1		1
2.	Traumas, to veidi (mehāniskas, ķīmiskas, termiskas, elektriskas), pirmā palīdzība. Asiņošana, tās veidi, pirmā palīdzība asiņošanas gadījumos.	izpratne	1		1
3.	Saindēšanās, pirmā palīdzība.	izpratne	1		1
4.	Pirmās palīdzības aptieciņas saturs un nodarbināto apmācība pirmajā palīdzībā.	pielietošana	–	1	1
Kopā			3	1	4

Prakse

Apjoms stundās:

praktiskās mācības

10 stundas

Mērķis un uzdevumi:

Veidot prasmes pielietot darba aizsardzības teorētiskās zināšanas un praktiskā darbībā gūtās atziņas darba aizsardzības jautājumu izvērtēšanai konkrētā darba vietā.

Tēma un apakštēmas	Taksonomijas līmenis	Stundu skaits		
		Teorija	Prakse	Kopā
Darba aizsardzības jautājumu izvērtēšana un nodrošināšana konkrētā darba vietā: 1. Darba aizsardzības organizēšanai nepieciešamo dokumentu sistematizēšana. 2. Darba aizsardzības instrukciju izstrāde vai korekcija. 3. Darba vides risku novērtēšana. 4. Darba aizsardzības pasākumu noteikšana.	pielietošana	–	9	9
Noslēguma pārbaudījums		–	1	1
	Kopā	–	10	10

Izmantojamie avoti

- Aizsargapavu izvēles un lietošanas vadlīnijas. Rīga, 2003, 12 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/apavu_lietosh_vadl.pdf
- Aizsargapģērba izvēles un lietošanas vadlīnijas. Rīga, 2003, 20 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/apgerba_vadlinijas.pdf
- Aizsargcimdu izvēles un lietošanas vadlīnijas. Rīga, 2003, 12 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/cimdi_vadl.pdf
- Aizsargķiveru izvēles un lietošanas vadlīnijas. Rīga, 2003, 12 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/kivere_vadl.pdf
- Animācijas filmas par darba vides jautājumiem [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: www.napofilm.net
- Ar bioloģisko aģentu saistīto darba vides risku novērtēšanas un novēršanas vadlīnijas. Rīga, 2003., 72 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/biologija_vadlinijas.pdf
- Ar darba aprīkojuma lietošanu saistīto risku novērtēšanas un novēršanas vadlīnijas Rīga, 2005, 78 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/darba_arikojuma_a4.pdf
- Ar darba vides troksni saistīto risku novērtēšanas un novēršanas vadlīnijas. Rīga, 2003, 48 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/troksnis_vadlinijas.pdf
- Ar displeju izmantošanu saistīto risku novērtēšanas un novēršanas vadlīnijas. Rīga, 2003, 48 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/displeji_vadlinijas.pdf
- Ar kancerogēnu iedarbību saistīto darba vides risku novērtēšanas un novēršanas vadlīnijas. Rīga, 2003, 52 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/kancerogeni_a4.pdf
- Ar smagumu pārvietošanu saistīto darba vides risku novērtēšanas un novēršanas vadlīnijas. Rīga, 2003, 40 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/docs/smagumi.pdf>
- Arodslimību diagnostiskie kritēriji, profilakse, ārstēšana un rehabilitācija. Rīga, 2011, 10 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/arodslimibu-diagnostiskie-kriteriji.pdf>
- Arodslimnieku un nelaimes gadījumos darbā cietušo tiesības un iespējas saņemt atlīdzību no valsts [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/02082011/18_2010_buklets_a4_rodslimnieku_tiesibas_final.pdf
- Atgādne darbiniekiem par vibrāciju. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/atgadne_vibracija.pdf
- Atgādne nodarbinātajiem, kuri pakļauti bioloģiskajiem riska faktoriem [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/atgadne-biologiskie-riski.pdf>
- Atgādne nodarbinātajiem, kuri veic darbu augstumā [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/atgadne-darbs-augstuma.pdf>
- Atgādne par drošu smagumu pārvietošanu [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/atgadne-smagumu-parvietosana.pdf>
- Atgādne par elektromagnētisko lauku [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/atgadne-par-elektromagnetiskajiem-laukiem.pdf>
- Birojs un administratīvais darbs, Ieteikumi svarīgāko darba vides problēmu risināšanai. Rīga, 2003, 28 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/birojs_a5.pdf

- Darba aizsardzības apmācību metodes. Rīga, 2010, 116 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā].
Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/gramatas-2011/darbaaizsardzibasapmacibasmetodes.pdf>
- Darba aizsardzības apmācību modulis (mācību programma) profesionālās izglītības iestādēs "Autotransporta tehniskā apkope un remonts" [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams:
<http://visc.gov.lv/saturs/profizgl/metmat.shtml>
- Darba aizsardzības apmācību modulis (mācību programma) profesionālās izglītības iestādēs "Tūrisma un viesmīlības pakalpojumi" [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams:
<http://visc.gov.lv/saturs/profizgl/metmat.shtml>
- Darba aizsardzības apmācību modulis (mācību programma) profesionālās izglītības iestādēs "Grāmatvedības, sekretariāta un biroja darbs" [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams:
<http://visc.gov.lv/saturs/profizgl/metmat.shtml>
- Darba aizsardzības apmācību modulis (mācību programma) profesionālās izglītības iestādēs "Skaistumkopšanas pakalpojumi" [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams:
<http://visc.gov.lv/saturs/profizgl/metmat.shtml>
- Darba aizsardzības apmācību modulis (mācību programma) profesionālās izglītības iestādēs "Komerzinības, vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība" [skatīts 2013. gada 27. martā].
Pieejams: <http://visc.gov.lv/saturs/profizgl/metmat.shtml>
- Darba aizsardzības apmācību modulis (mācību programma) profesionālās izglītības iestādēs "Materiālu dizaina tehnoloģijas procesi" [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams:
<http://visc.gov.lv/saturs/profizgl/metmat.shtml>
- Darba aizsardzības apmācību modulis (mācību programma) profesionālās izglītības iestādēs "Elektronika, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas" [skatīts 2013. gada 27. martā].
Pieejams: <http://visc.gov.lv/saturs/profizgl/metmat.shtml>
- Darba aizsardzības ekonomiskie aspekti. Rīga, 2010, 16 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā].
Pieejams:
http://osha.lv/lv/publications/02082011/05_2010_brosura_a5_da_ekonom_izdevigums_final.pdf
- Darba aizsardzības likums un uz tā pamata izdotie Ministru kabineta noteikumi [skatīts 2013.gada 27. martā]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=26020>
- Darba aizsardzības prakses standarts biroju darbā nodarbinātajiem. Rīga, 2013, 190 lpp. [skatīts 2013.gada 18.aprīlī]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/55-2011-prakses-standarts-birojs.pdf>
- Darba aizsardzības prasības autoservisos [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams:
<http://osha.lv/lv/publications/files/atgadne-nodarbinatajiem-autoservisiem.pdf>
- Darba aizsardzības prasības autoservisos. Rīga, 2011, 18 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā].
Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/darba-aizsardzibas-prasibas-autoserviss.pdf>
- Darba aizsardzības prasības darba vietu iekārtošanā. Rīga, 2003, 28 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/darba_vietas_a5.pdf
- Darba aizsardzības prasības darbā ar azbestu. Rīga, 2011, 14 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/darba-aizsardzibas-prasibas-darba-ar-azbestu.pdf>
- Darba aizsardzības prasības darbā ar kancerogēniem. Rīga, 2003, 24 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/kancerogeni_a5.pdf
- Darba aizsardzības prasības darbā ar ķīmiskajām vielām. Rīga, 2003, 30 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/kimija_vielasa5.pdf
- Darba aizsardzības prasības darbā sprādzienbīstamā vidē. Rīga, 2011, 63 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/darba-aizsardzibas-spradzienbistama-vide.pdf>

Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret elektromagnētiskā lauka radīto risku darba vidē. Rīga, 2006, 50 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams:

<http://www.vdi.lv/admin/files/info%20materiaali/1.6.pdf>

Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret vibrācijas radīto risku darba vidē.

Rīga, 2006, 42 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams:

<http://www.vdi.lv/admin/files/info%20materiaali/1.5.pdf>

Darba aprīkojuma apkope, remontdarbi un tīrīšana. Rīga, 2011, 7 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams:

<http://osha.lv/lv/publications/files/darba-aprikojuma-apkopes.pdf>

Darba apstākļi un veselība darbā. Rīga, 2010, 164 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā].

Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/gramatas-2011/darbaapstakliunveselibadarba.pdf>

Darba devēja rokasgrāmata. Darba devēju konfederācija, 2010. [skatīts 2013. gada 27. martā].

Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/darba-deveja-rokasgramata.pdf>

Darba drošība. Rīga, 2010, 280 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams:

<http://osha.lv/lv/publications/gramatas-2011/darbadrosiba.pdf>

Darba drošības un veselības aizsardzības prasības, saskaroties ar bioloģiskajiem aģentiem darba vietā. Rīga, 2011, 10 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams:

<http://osha.lv/lv/publications/files/biologiskie-riski.pdf>

Darba higiēna. Rīga, 2010, 180 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams:

<http://osha.lv/lv/publications/gramatas-2011/darbahigiiena.pdf>

Darba likums [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams:

<http://www.likumi.lv/doc.php?id=26019>

Darba vides riska faktoru mērījumu veikšana. Rīga, 2011, 10 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams:

<http://osha.lv/lv/publications/files/darba-vides-merijumu-planosana.pdf>

Darba vietas parametri (apgaisojums, mikroklimats, u.c.). Rīga, 2011, 13 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams:

<http://osha.lv/lv/publications/files/darba-vietas-parametri.pdf>

Darbs ar datoru. Rīga, 2011, 19 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams:

<http://osha.lv/lv/publications/files/darbs-ar-datoru.pdf>

Drošības prasības, veicot darbus elektroietaisēs. Rīga, 2006, 50 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams:

<http://www.vdi.lv/admin/files/info%20materiaali/1.1.pdf>

Drošības zīmju lietošana darba vietās. Rīga, 2003, 28 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā].

Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/dros_h_zimesa5.pdf

Drošības zīmju lietošanas vadlīnijas. Rīga, 2003, 48 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā].

Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/zimes_vadlinijas.pdf

Eglīte M. Darba medicīna. Rīgas Stradiņa universitāte, 2012, 834 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams:

http://www.rsu.lv/images/stories/dokumenti/seminari/ddvvi/gramata_darba_medicina/Darba_medicina_v2.pdf

Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras nacionālā kontaktpunkta mājas

lapa [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://www.osha.lv>

Elektrība un ar to saistītie riska faktori. Rīga, 2003, 28 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā].

Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/docs/strava.pdf>

Elektronizēta darba vides risku novērtēšanas sistēma [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams:

<https://darbariski.lv/dvn/>

Elpošanas ceļu aizsardzības līdzekļu izvēles un lietošanas vadlīnijas. Rīga, 2003, 16 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams:

http://osha.lv/lv/publications/docs/elposhanas_celji.pdf

Ergonomika darbā. Rīga, 2010, 184 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams:

<http://www.vdi.gov.lv/files/osha/ergonomikadarba.pdf>

Ieteikumi arodslimību ārstiem obligātās veselības pārbaudes slēdziena noformēšanai OVP kartē. Rīga, 2010, 26 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/02082011/20_2010_brosura_a4_ieteikumi_ovp_kartem_final.pdf

Individuālās aizsardzības līdzekļu pareizas izvēles principi. Rīga, 2010, 24 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/02082011/16_2010_brosura_a5_ial_izvele_final.pdf

Individuālo aizsardzības līdzekļu aizsardzībai pret kritieniem izvēles un lietošanas vadlīnijas. Rīga, 2003, 12 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/kritieni_vadl.pdf

Individuālo aizsardzības līdzekļu izvēles un lietošanas vadlīnijas. Rīga, 2003, 28 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/docs/ial.pdf>

Informatīvi plakāti par darba aizsardzības jautājumiem [skatīts 2013. gada 27. martā] Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/index.stm/#Plakati>

Interaktīvs riska novērtēšanas rīks "OiRA" (Online interactive risk assessment) [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://client.oiraproject.eu/>

Kaļķis V., Roja Ž. Darba vides riska faktori un strādājošo veselības aizsardzība. – Rīga: Elpa, 2001.

Kampaņas "Strādā vesels" mājas lapa [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://www.stradavesels.lv/>

Kas ir akūtas arodslimības un to agrīnas diagnostikas un reģistrācijas nepieciešamība. Rīga, 2010, 16 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/02082011/19_2010_brosura_a4_akutas_arodslimibas_final.pdf

Labklājības ministrijas mājas lapa [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://www.lm.gov.lv/text/144>

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības mājas lapa [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://www.lbas.lv/>

Latvijas Darba devēju konfederācijas mājas lapa [skatīts 2013. gada 27. martā] Pieejams: <http://www.ddd.lv/>

Lielveikali un tirdzniecības centri, Ieteikumi svarīgāko darba vides problēmu risināšanai. Rīga, 2003, 28 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/lielveikali_a5.pdf

Nelaiemes gadījumu izmeklēšanas un reģistrēšanas kārtība. Rīga, 2010, 24 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/02082011/01_2010_brosura_a5_nelaiemes_gad_zmeklesana_final.pdf

Nelaiemes gadījumu risku samazināšana darba vietās jeb kāpēc darba vietās notiek nelaimes gadījumi? Rīga, 2011, 13 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/nelaiemes-gadijumu-samazinashana.pdf>

Obligātās veselības pārbaudes. Rīga, 2011, 20 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/obligatas-veselibas-parbaudes.pdf>

Par aizsardzību pret troksni izklaides industrijā. Rīga, 2011, 11 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/troksnis-izklaides-industrija.pdf>

Par darba aizsardzības jautājumiem, uzsākot darba gaitas [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/atgadne-uzsakot-darba-gaitas.pdf>

Par darba vides iekšējo uzraudzību. Rīga, 2011, 12 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/darba-vides-iekseja-uzraudziba.pdf>

Par smagumu celšanu un pārvietošanu. Rīga, 2011, 10 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/par-smagumu-celsanu-parvietosanu.pdf>

Par strādājošo aizsardzību pret riskiem sprādzienbīstamā vidē. Rīga, 2011, 14 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/spradzienbistama-vide.pdf>

- Pieci soļi darba vides riska novērtēšanai mazajos uzņēmumos. Rīga, 2011, 10 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/5-soli-riska-novertesanai.pdf>
- Psihosociālā darba vide. Rīga, 2010, 160 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/gramatas-2011/psihosocialadarbavide.pdf>
- Rīcība ārkārtas situācijās. Rīga, 2011, 14 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/riciba-arkartas-situacijas.pdf>
- Sejas un acu aizsardzības līdzekļu izvēles un lietošanas vadlīnijas. Rīga, 2003, 16 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/sejas_un_acu_lidzekli.pdf
- Sekas, kas var rasties, ja nodarbinātais neievēro darba aizsardzības prasības. Rīga, 2011, 9 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/sekas-neieverojot-darba-aizsardzibas-prasibas.pdf>
- Stress darbā jeb psihoemocionālie darba vides riska faktori. Rīga, 2011, 10 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://osha.lv/lv/publications/files/psihoemocionalie-riski.pdf>
- Tava rokasgrāmata drošībai un veselībai darbā. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/02082011/06_2010_a7_da_rokasgramata_final.pdf
- Troksnis, Ieteikumi svarīgāko darba vides problēmu risināšanai. Rīga, 2003, 23 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/troksnis_a5.pdf
- Valsts darba inspekcijas mājas lapa [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://www.vdi.gov.lv/lv/>
- Veikali, Ieteikumi svarīgāko darba vides problēmu risināšanai. Rīga, 2003, 28 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/veikali_vadlinijas.pdf
- Vibrācija darba vietā. Rīga, 2003, 36 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/vibracija_a5.pdf
- Videomateriāli Valsts darba inspekcijas Valsts darba inspekcijas Youtube kanālā [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: <http://www.youtube.com/user/LMVDI#p/u>
- Vienkārši un efektīvi darba aizsardzības pasākumi. Rīga, 2010, 16 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/02082011/17_2010_brosura_vienkarsi_da_pasakumi_final.pdf
- Viesnīcas un restorāni, Ieteikumi svarīgāko darba vides problēmu risināšanai. Rīga, 2003, 29 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/docs/viesnicas_a5.pdf
- Zini, ar ko strādā! Jaunās prasības ķīmisko vielu marķēšanā. Rīga, 2010, 24 lpp. [skatīts 2013. gada 27. martā]. Pieejams: http://osha.lv/lv/publications/02082011/13_2010_brosura_a5_jaun_pras_kim_vielu_registr_final.pdf

Programmas īstenošanai nepieciešamie materiālie līdzekļi

Nr. p.k.	Materiālo līdzekļu nosaukums (pa veidiem)	Daudzums
1.	Tehnoloģiskās nodrošinājums:	
1.1.	multimediju projektors	viens
1.2.	dators ar interneta pieslēgumu	viens
1.3.	tāfele ar rakstāmpiederumiem	viena un komplekts
2.	Materiāli, paligmateriāli u.tml.:	
2.1.	Uzskates un izdales materiāli, tai skaitā attēli vai video ar praktiskiem piemēriem darba vietās, kas raksturo darba vides riska faktorus vai īstenotus darba aizsardzības pasākumus, t.sk. labas prakses piemērus	atkarībā no grupas apjoma (ne mazāk kā 50 materiāli)
2.2.	Fizikālo riska faktoru mērīšanas ierīces	vismaz vienam faktoram
2.3.	Pirmās palīdzības aptieciņa ar satura aprakstu	vismaz viens komplekts
2.4.	Drošības zīmes un signālkrašojuma lenta	vismaz viena zīme no katras grupas
2.5.	Ugunsdzēsamie līdzekļi	vismaz viens aparāts no katras grupas
3.	Individuālie aizsardzības līdzekļi:	
3.1.	galvas	vismaz viens aizsardzības līdzeklis no katras grupas
3.2.	acu vai sejas	
3.3.	roku	
3.3.	darba apavi	
4.	Instrukciju paraugi:	
4.1.	Darbā ar datoru	viena
4.2.	Elektrodrošībā	viena
4.3.	Smagumu celšanā	viena
5.	Citu dokumentu paraugi	
5.1.	Darba aizsardzības un ugunsdrošības instruktāžu reģistrācijas žurnāli	vismaz viens komplekts
5.2.	Aizpildītas obligāto veselības pārbaūžu kartes	vismaz divām dažādām profesijām
5.3.	Evakuācijas plāni (birojam un ražošanas telpām)	vismaz divu veidu telpām
5.4.	Viegla nelaimes gadījuma darbā izmeklēšanas akts (ar atbilstošiem pielikumiem), ko sastāda darba devēja izveidota izmeklēšanas komisija	vismaz viens
5.5.	Nelaimes gadījuma darbā izmeklēšanas akts (ar atbilstošiem pielikumiem), kas sastādīts, veicot atvieglotu izmeklēšanu (ja cietušajam iestājies darbspēju zaudējums uz laiku no vienas līdz trijām diennaktīm; ja noticis ceļu satiksmes negadījums; ja konstatēts inficēšanās risks, bet nav iestājusies tūlītēja darbnespēja)	vismaz viens
5.6.	Darba vides riska novērtējuma dokumentācija	vismaz trīs dažādi
5.7.	Darba aizsardzības pasākumu plāns	vismaz trīs dažādi

Pedagogu profesionālā kvalifikācija

Nr. p.k.	Mācību priekšmeta nosaukums	Prasības pedagoga profesionālajai un pedagoģiskajai izglītībai
1.	Darba aizsardzības organizatoriskās prasības	Profesionālā izglītība nozarē un pedagoģiskā izglītība*
2.	Darba vides riska faktori	
3.	Darba vides riska samazināšana	
4.	Elektrodrošības pamati	
5.	Ugunsdrošības pamati	
6.	Pirmās palīdzība nelaimes gadījumos darbā	Pirmās palīdzības pasniedzēju apmācības programma saskaņā ar normatīvajiem aktiem par apmācību pirmās palīdzības sniegšanā un pedagoģiskā izglītība*
7.	Prakse	Profesionālā augstākā izglītība darba aizsardzībā

*saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem

Mācību metožu skaidrojums

Mācību metodes, metodiskie paņēmieni	Skaidrojums
Apskats	Pedagogs rosina izzināt situāciju par kādu jautājumu. Izglītojamie vāc informāciju, veicot aptauju, anketēšanu, uzzinot datus, rezultātus apkopo rakstveidā.
Avotu analīze	Pedagogs prasīti atrast un apkopot informāciju, to analizēt un saskatīt ekonomikas problēmas un risinājumus ikdienas dzīvē.
Darbs ar tekstu	Pedagogs piedāvā tekstus lasīšanai (atbilstoši izglītojamo lasīšanas tehnikas apguves līmenim) vai ierakstītus tekstus audio/videokasetēs mācību uzdevumu veikšanai mācību stundā/mājās vai pašizglītībai. Izglītojamais iepazīstas ar tekstu un iegūst informāciju: veido jautājumus vai analizē, atbild uz jautājumiem – atbilstoši mācību uzdevumam.
Diskusija	Pedagogs (vai izglītojamie) piedāvā apspriešanai kādu tematu. Izglītojamie (grupa vai visa klase) iesaistās sarunā, argumentēti aizstāvot savu viedokli.
<i>Debates</i>	Pedagogs (vai izglītojamie) piedāvā apspriešanai kādu apgalvojumu. Diviem izglītojamiem vai izglītojamo grupām ir uzdevums argumentēti aizstāvēt divus pretējus viedokļus. Debates var organizēt kā sacensības, kas notiek pēc zināmiem noteikumiem.
Eseja	Pedagogs aicina izglītojamos pēc noteiktas struktūras veidot rakstu darbu (pārspriedumu, domrakstu u.c.) par noteiktu tematu. Izglītojamie individuāli raksta, ievērojot noteikto darba struktūru un tematisko izklāsta veidu, izsakot savas domas, attieksmi.
<i>Argumentēta eseja</i>	Izglītojamie rakstveida darbā sistemātiski un argumentēti pamato savu viedokli par pedagoga doto tematu. Metode attīsta prasmi izmantot zināšanas, formulēt savu viedokli, atlasīt faktus un likumsakarības sava viedokļa pamatošanai, apkopot iepriekš teikto, secināt.
Informatīvo tehnoloģiju izmantošana	Pedagogs rosina izglītojamos izmantot datoru: a) informācijas iegūšanai no interneta vai CD ROM datu bāzēm u.tml.; b) informācijas apkopošanai. Attīsta prasmi izmantot dažādas informatīvās tehnoloģijas, noformēt darbu atbilstoši prasībām, prezentēt, atrast informāciju, izmantot IT.
Intervija /aptauja	Izglītojamie iztaujā par noteiktu tematu vienu vai vairākus cilvēkus. Izglītojamie pēc sarunas apkopo rezultātus un formulē secinājumus.
Izpēte (izzināšana)	Pedagogs uzdod izpētīt kādu jautājumu vai problēmu. Izglītojamie izdomā jautājumus, uz kuriem jāmeklē atbildes, vāc informāciju, izvirza pieņēmumus, pārbauda tos, nosaka iespējamus risinājumus.

Mācību metodes, metodiskie paņēmieni	Skaidrojums
Jautājumi /atbildes	Pedagogs (vai izglītojamais) mutvārdos vai rakstiski uzdod jautājumus par noteiktu tēmu un atbild uz tiem. Pedagogs māca uzdot daudzveidīgus jautājumus.
Kooperatīvās mācīšanas metode	Pedagogs piedāvā izglītojamo grupām uzdevumu vai projekta darbu, kura veikšanai nepieciešama izglītojamo produktīva sadarbība, jo rezultāti ir atkarīgi no katra grupas dalībnieka paveiktā. Grupas dalībnieki ir ar dažādām zināšanām un spējām, mācās cits no cita, apmainās ar idejām un atbilstošu informāciju. Notiek aktīva mijiedarbība arī starp grupām. Pedagogs organizē norisi un konsultē izglītojamos.
<i>Grupu darbs</i>	Izglītojamiem sadalās grupās (pa 3 – 8 grupā), kurā katram grupas dalībniekam ir sava loma noteiktas problēmas kopīgai risināšanai, kopīga uzdevuma veikšanai. Pedagogs ir tikai darba organizētājs un konsultants. Grupu darba mērķis ir panākt, lai visi strādātu kopīgi, lai katrs izteiktu savas domas un pamazām visi kopīgi nonāktu pie secinājumiem.
<i>Lomu spēle</i>	Pedagogs mutvārdos vai rakstos piedāvā izglītojamiem mācību situācijas aprakstu (to iespējams atveidot lomās). Izglītojamie iejūtas atveidojamās lomās atbilstoši uzdevumam. Pārējie var vērot, pierakstīt un vērtēt, lai pēc situācijas izspēlēšanas piedalītos diskusijā.
<i>Projektu metode</i>	Pedagogs palīdz izglītojamajiem formulēt projekta mērķi, izveidot darba grupas, sniedz atbalstu projektu izveidē. Izglītojamie grupā formulē idejas un jautājumus, iegūst informāciju, pēta un risina problēmas, apkopo darba rezultātus un iepazīstina ar tiem pārējos izglītojamos. Projekti var tikt realizēti individuāli vai sadarbojoties grupās.
Kustību prasmju veidošanas sekmējošā	Metode vērsta uz darba tehnikas apgūšanu, t. i., to kustību prasmju apgūšanu, kuras raksturīgas izvēlētajam darba veidam.
Lekcija	Pedagogs izklāsta kāda temata saturu, tas var būt ideju, spriedumu, viedokļu, faktu materiālu apkopojumu, teoriju vai notikumu izklāsts. Izglītojamie klausās, veido pierakstus atbilstoši dotajam uzdevumam.
Mācību ekskursija	Katra izglītojamo grupa saņem uzdevumu, kas jāveic ekskursijas laikā. Pēc ekskursijas izglītojamie prezentē grupas uzdevuma izpildi. Veicina zināšanu apguvi, to lietošanu praksē, attīsta sociālās prasmes.
Netiešā uzskate	Lieto vizuālos mācību uzskates līdzekļus, piemēram, zīmējumus, video (VHS), fotogrāfijas, digitālos materiālus (DVD), spēļu laukumu maketus.
Praktiskais darbs	Izglītojamajam jāveic praktisks uzdevums, kura laikā jāizgatavo noteikts objekts, jāveic mērījumi dabā un nepieciešamie aprēķini vai jāveic cits uzdevums, kura izpildei nepieciešamie dati jāiegūst patstāvīgi.

Mācību metodes, metodiskie paņēmieni	Skaidrojums
Prāta vētra	Pedagogs (vai izglītojamie) izvirza jautājumu vai problēmu vai iepazīstina ar tematu. Izglītojamie izsaka iespējamās atbildes, idejas, būtiskus vārdus u.tml., uzmanīgi klausoties, papildinot, bet nekomentējot un nevērtējot citu idejas.
Problēmu risināšana	Pedagogs formulē problēmu, kuras risināšanā iesaistās izglītojamie. Izglītojamie precīzē problēmas jautājumu, izdomā risinājuma plānu īsteno to, izvērtē rezultātu, vai tās ir uzdotās problēmas atrisinājums, vai problēmu varētu risināt citādāk.
Situācijas analīze	Pedagogs vai izglītojamais rakstiski vai mutiski piedāvā izglītojamiem reālas situācijas aprakstu un uzdod atbildēt uz jautājumiem par šo situāciju. Izglītojamie pārrunā, analizē, pieraksta, secina, veido kopsavilkumus vai ieteikumus.
Spēles	Pedagogs ir sagatavojis atbilstošajam tematam galda spēli vai kustību spēli un iepazīstina ar tās noteikumiem. Izglītojamie iesaistās spēlē. Spēli pēc pedagoga norādījumiem var sagatavot arī izglītojamie.
Testa vai krustvārdu mīklas sagatavošana	Izglītojamajam tiek dota tēma, par kuru jāgatavo tests vai krustvārdu mīkla.
Tiešā uzskate	Metodiski pareizs demonstrējums, kuru veic pedagogs. Pedagogs kustību demonstrē lēnām, precīzi, ar nepieciešamo amplitūdu, spēku, uzsverot kustību raksturīgākās detaļas. Mācīšanas procesa laikā jāmaina vienas kustības demonstrējums (viena kustību cikla) ar atsevišķu kustību elementu un stāvokļa demonstrējumu.
<i>Demonstrēšana</i>	Pedagogs vai izglītojamais rāda un stāsta pārējiem izglītojamajiem, kā kaut ko dara.
Uzdevumu risināšana	Pedagogs vai izglītojamais izstrādā vai izvēlas vārdiem vai simboliem veidotus darbību aprakstus. Izglītojamais, analītiski kritiski spriežot, meklē to risinājumu. 1. Pamatuzdevumu izpilde. 2. Reālas problēmas risināšana. 3. Matemātiskā modelēšana.
Vārdiskā (stāstījums, izskaidrojums, pārrunas, analīze, apspriede)	Metodi lieto lakoniski, izmantojot pareizu terminoloģiju un sasaistot ar dažādām uzskates metodēm. Tās uzdevums ir radīt izglītojamajam priekšstatu par apgūstamo tematu, terminoloģiju, vingrinājumiem. Ar šīs metodes palīdzību tiek iegūtas teorētiskās zināšanas.
Vizualizēšana	Pedagogs vai izglītojamie izmanto vai patstāvīgi izveido dažādus simboliskus uzskates līdzekļus – domu kartes, shēmas, diagrammas, tabulas, plānus, kartes, zīmējumus u.c. (simboliskie uzskates līdzekļi ir īstenības objektu attēli ar vārdu, simbolu un krāsu palīdzību).